

Första information om underfunktion i sköldkörteln, dvs. hypotyreos

Din läkare har konstaterat att du har underfunktion av sköldkörteln (hypotyreos) som kräver behandling. Du har fått en ordination på sköldkörtelmedicin (tyroxin), som ersätter en ofullständig eller helt avsaknad hormonproduktion i sköldkörteln. Läs noga igenom läkemedlets bipacksedel.

Ta tyroxin på tom mage senast 30 minuter före frukost. Tyroxin kan också tas på tom mage efter två timmars fastande före läggdags. Läkemedlet ska tas regelbundet varje dag. Tiden mellan intaget av tyroxin och följande preparat/läkemedel ska vara minst fyra timmar: järn- och kalciumpreparat, magsyranenutraliserande medel samt kolestyramin och kolestipol. Det två sistnämnda är kolesterolläkemedel. Säkerställ med en läkare eller farmaceut att de läkemedel, vitaminpreparat och naturprodukter som du använder kan tas med tyroxin.

Läkaren ordinerar en tyroxindos som är anpassad för dig. Ofta är inledningsdosen mindre än den slutliga underhållsdosen. Dosen höjs så småningom, tills man hittar den underhållsdos som är lämplig för dig. Målet med behandlingen är att sänka TSH och höja T4-V så att de ligger på en nivå inom referensvärdena och som är lämplig för dig.

Sköldkörtelvärderna kontrolleras med blodprov senast 2–3 månader efter behandlingsstart eller dosjustering. Då du mår bra och dina sköldkörtelvärderna är på önskad nivå, räcker det med blodprovskontroll en gång om året.

När du går för att ta ett blodprov för kontroll av sköldkörtelvärderna, ta morgonens tyroxindos på tom mage först efter laboratorieproverna.

Då du själv ansvarar för din behandling är det viktigt, att följa läkarens anvisningar. Berätta om du tycker att ditt tillstånd och måendet förändrats, eller om behandlingen inte verkar bita.

Ändra inte doseringen utan att rådfråga din läkare.

Du märker kanske att du mår bättre redan några veckor efter att tyroxinbehandlingen inletts. Ha emellertid tålamod. Underfunktion i sköldkörteln kan ha utvecklats i flera år och det kan ta månader, ibland längre, innan du börjar må bättre. När tyroxinbehandlingen inleds och när dosen ökas kan du känna hjärtklappning. Det är i allmänhet övergående.

Doseringen och behandlingen sker alltid individuellt, och eventuella andra sjukdomar och läkemedelsbehandlingar kan inverka på ditt tillstånd.

Vad är sköldkörteln och varför uppkommer underfunktion i sköldkörteln?

Sköldkörteln sitter på halsen, nedanför struphuvudet. Sköldkörteln påverkar kroppsfunktionerna på många sätt: ämnesomsättningen, värmeregleringen, den allmänna vakenheten, magfunktionen och humöret.

Sköldkörteln producerar i huvudsak sköldkörtelhormonet T4 (tyroxin) och en del T3-hormon (trijodtyronin). T4 omvandlas i flera av kroppens vävnader till aktivt T3-hormon.

Sköldkörtelfunktionen regleras av hjärnbihaget (hypofysen) genom hormonet TSH (tyreotropin).

Hypothyreos kan bero på flera orsaker.

Den vanligaste orsaken är sköldkörtelinflammation, dvs. autoimmun tyreoidit.

Inflammation uppkommer av att kroppen själv producerar antikroppar mot sköldkörtelvävnaden. Hypothyreos kan också uppstå t.ex. till följd av att sköldkörteln avlägsnats, av radiojodbehandling för överproduktion i sköldkörteln (hypertyreos) eller av strålbehandling mot halsområdet. Hypothyreos kan också bero på att hypofysen inte producerar tillräckligt med TSH, men detta är sällsynt.

Vid klinisk hypothyreos är TSH-värdet (tyreotropin) högre än referensområdets övre gräns och T4-V-värdet (fritt tyroxin) lägre än referensområdets nedre gräns. Vid subklinisk hypothyreos är TSH-värdet upprepat högre än referensområdets övre gräns och T4-V-värdet inom referensområdet. Vid hypofysrelaterad hypothyreos är både T4-V och TSH låga.

Ytterligare information om hypothyreos finns på webbplatsen www.kilpirauhasliitto.fi och i God medicinsk praxis-rekommendationen om hypothyreos (för patienter).

Sjukskötare svarar på frågor i Sköldkörtelförbundets rådgivningstelefon 044 7888 899 ti och on kl. 17–19. Kamratstöd fås på nummer 020 694 730 to kl. 18–21

Om det gäller din egen behandling är det alltid bäst att kontakta den vårdande läkaren.